

AFFALDFRI FJORD 2022

Formål

- At affald akkumulerer i fjorden til fare for fugle, fisk og andre dyr
- At forhindre giftige stoffer fra blandt andet plastmateriale frigives til vandmiljøet
- Inspirere de deltagende til at samle affald i naturen på egen hånd efterfølgende
- At skabe et rent strandmiljø til glæde for de lokale beboere og Nationalparkens besøgende

Projekt mål

- Fastholdelse af 15 strækninger omkring Roskilde Fjord fordelt på de 3 kommuner
- Involvering og fastholdelse af 20-30 tovholdere til forskellige strækninger
- To dage med strandoprydninger ved Roskilde Fjord
- Mobilisering af 700 frivillige til to strandoprydninger
- Aktivering af kajak-, ro- og dykkerklubber til strandoprydninger på øer og holme
- Engagerer unge i affaldsindsamling og sortering

Projektforløb

Resultater

Resultater for strandoprydningerne d. 10. april og 17. september 2022

Strækning	Indsamling d. 10. april 2022			Indsamling d. 17. sep. 2022	
	Tovholdere	Antal deltagere	Kg affald	Antal deltagere	Kg affald
Møllekrogen	1	8	10,4	12	10
Gershøj	1	16	61,5	12	1,79
Herslev	2	20	20	30	32
Boserup Skov	3	43	34,3	13	13,02
Roskilde Havn	2	0	0	100	633,5
Roskilde Havn Kyst	1	86	71,87	33	27
Lille Valby	2	26	103	7	25,69
Vigen	1	6	3,5	3	1,2
Skomagerkrogen	2	40	5	20	2
Jyllinge	2	105	155	62	57
Lyndby	2	0	0	2	0
Ejby Havn	1	66	51,6	0	0
Lejre Vig	1	12	4,14		
Salvadparken	2	32	12,73		
Total	23	428	520,31	294	803,2

Der blev i alt indsamlet ca. 1336,24 kg affald af 754 frivillige på 13 forskellige strækninger på de to strandoprydningsdage.

Roskilde Oplevelshavn og Aarhus Universitet havde gymnasiet forbi en workshop hvor de i 3 timer sorterede affald fra særlige 100 m. strækninger i 202 fraktioner. Derudover havde vi det lokale Julemærkehjem forbi til 2 store affaldsindsamlinger i Skomagerkrogen.

Europæisk overvågning med Aarhus Universitet

I år deltog Aarhus Universitet i Affaldsfri fjord projektet, med det formål at optælle affald på særlige strækninger, sorterer affaldet i 202 fraktions kategorier som er udstedet af det Europæiske overvågningsprogram om strandaffald, og så kunne viderebringe resultaterne samt bidrage med værdifuld information til formidlingen af Affaldsfri fjord, både til frivillige, tovholdere og andre interessenter. Der blev i alt samlet affald >2,5 cm fra 9 særlige 100 m. strækninger omkring fjorden.

Strækninger:

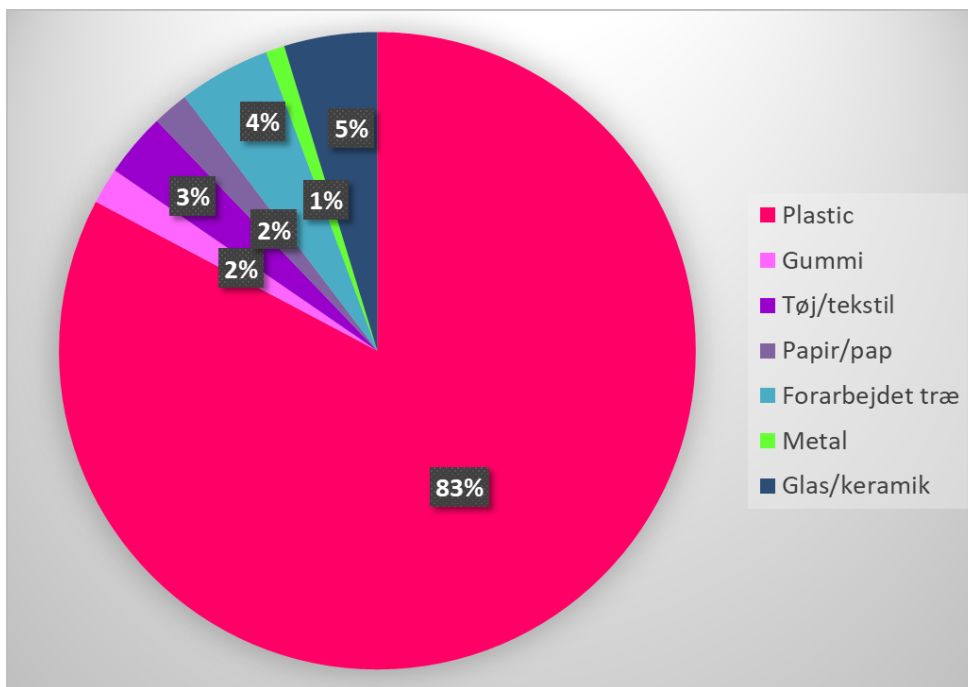
- Skomagerkrogen
- Herslev Havn
- Herslev Strand
- Roskilde (Kællingehaven)
- Roskilde (Vikingskibsmuseet)
- Vigen Strandpark
- Lille Valby
- Jyllinge

Affaldet blev sorteret sammen med Roskilde Gymnasies fritidslinje – Marin med amtet – og resultatet blev indtastet i EU's database Marine Litter Watch. Der blev indsamlet i alt 1692 affaldsgenstande på de 9 strækninger.

Roskilde Gymnasies elever sorterer affald

Fordelingen af affaldstyper i 2022

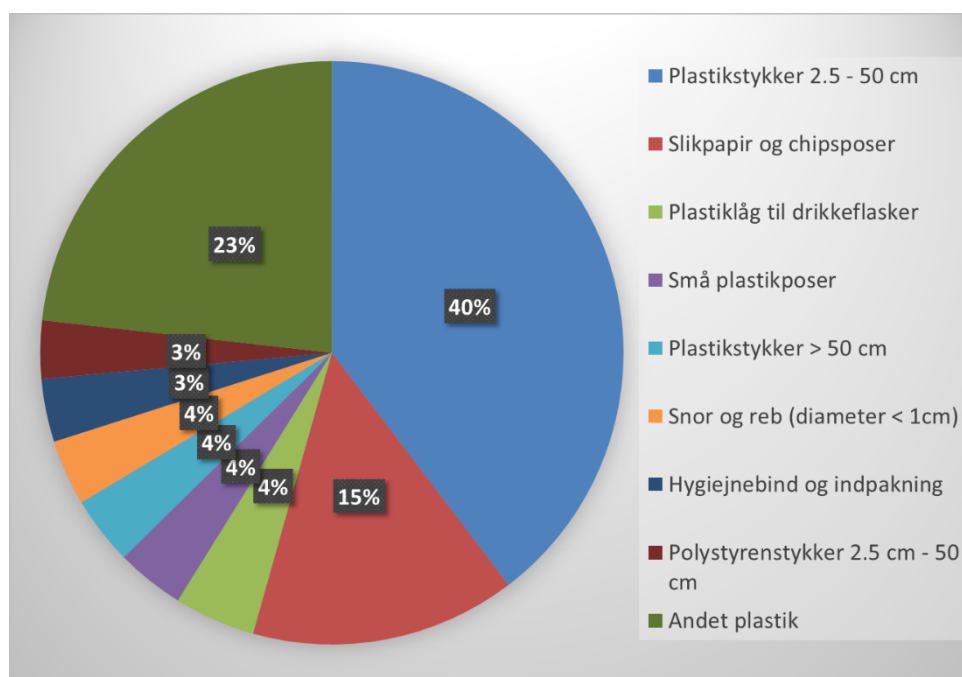

Affaldstyper - Udarbejdet af Louise Feld, Aarhus Universitet

Tabel over fordelingen af de 1692 stk. affald fra 100 m. strækningerne – Af Louise Feld, AU

Top 20	Materiale	Affaldstype	Total antal
1	Plastik	Plastikstykker 2.5 - 50 cm	555
2	Plastik	Slikpapir og chipsposer	206
3	Forarbejdet træ	Andet træ < 50 cm	66
4	Plastik	Plastiklåg til drikkeflasker	63
5	Plastik	Små plastikposer	53
6	Plastik	Plastikstykker > 50 cm	53
7	Plastik	Snor og reb (diameter < 1cm)	51
8	Plastik	Hygiejnebind og indpakning	49
9	Plastik	Polystyrenstykker 2.5 cm - 50 cm	45
10	Glas/keramik	Flasker inkl. skår	44
11	Plastik	Andre genstande af plastik og polystyren	38
12	Plastik	Vatpinde af plastik	29
13	Glas/keramik	Byggemateriale af cement, mursten etc.	29
14	Plastik	Cigarettskod	27
15	Tøj/tekstiler	Andre tekstiler	26
16	Plastik	Cigaretæsker og indpakning	25
17	Plastik	Haglpatronhylstre	25
18	Papir/pap	Papirstykker	24
19	Plastik	Vådservietter og bleer	17
20	Plastik	Biocarriers fra renseanlæg	16

Fordeling af affaldstyper inden for kategorien plastik i Roskilde Fjord, 2022

Fordelingen af de forskellige typer plast fundet i Roskilde Fjord 2022 – af Louise Feld, AU

Erfaringer

Rekruttering af tovholdere

Det lykkedes os at fastholde 23 tovholdere i alt, men enkelte nye og mange gengangere. Det er meget forskelligt hvor meget tid tovholderne bruger på at organisere deres strækning. På nogle strækninger står tovholderne klar med kort over området og der er konkurrencer med præmier fra lokale virksomheder. Andre strækninger har et meget uformelt setup, hvor tovholderen sørger for at give grundlæggende informationer og så deler de frivillige sig ud på området. Det er vigtigt for dem, at der er plads til alle typer.

Til evalueringsmiddagene med tovholderne fik vi deres erfaringer og input til projektet. De lagde vægt på at en evalueringsmiddag, hvor alle tovholderne kunne møde hinanden er et vigtigt element for deres motivation i projektet. De nævnte også at, det var vigtigt, at der var plads til forskellige typer af tovholdere, der kunne styre strandoprydningerne efter deres individuelle tid og engagement. I efteråret stod tovholderne selv for at skaffe deres forplejning, hvilket gav mere frihed til det enkelte arrangement, og det tilførte noget godt til dagen for alle.

Rekruttering af frivillige

Vi havde gode erfaringer med at bruge sociale medier til annoncering og rekruttering. Især lokale Facebook grupper, som tovholderne typisk var medlem af, gav stor respons. Vi brugte den video vi fik lavet sidste år, både på hjemmesider og Facebook.

Annoncer i lokalaviserne, samt plakater til ophæng har også været med til at sprede budskabet. I år havde vi besøg af en ekstern organisation "Os Om Havet", på Roskilde Havn. De havde også en brugerflade hvor begge events blev annonceret. Derudover annonceres vores events via World Cleanup Day's nye eventkalender, Visit Fjordlandet og Danmarks Naturfredningsforenings kalender i foråret.

Afvikling af strandoprydningerne

Affaldsindsamlingerne er på flere strækninger blevet årlige begivenheder i lokalmiljøet, hvor børn, unge og gamle samles om en fælles indsats og socialt samvær. Nogle steder ser vi at de frivillige kommer igen og gør det til et socialt arrangement der prioriteres.

Forplejning til deltagerne er et vigtigt element. Det gav incitament for en fælles afslutning, hvor deltagerne snakkede om dagen og der blev reklameret for at være med igen næste gang. Der var også gode snakke om hvad man som borger i området kan gøre for at reducere mængde af affald der ender i naturen.

Vi oplever at flere af dem, der har deltaget i strandoprydningerne også går og samler ind på deres daglige gåture.

I år havde vi særligt fokus på de unge. Og derfor var julemærkehjemmet inviteret til strandrensning i Skomagerkrogen sammen med Aarhus Universitet og Roskilde Oplevelseshavn. Her fik de en god introduktion og derefter samlede de affald i 1,5 time. Roskilde Gymnasie blev inviteret til workshop, hvor de i 3 timer sorterede affald i 200 fraktioner.

Stemningsbilleder fra strandoprydninger

Udstyr og materialer

Grejkasser med gribetænger, handsker og affaldsposer opbevares hos tovholdere og foreninger. De kan bruge udstyret i løbet af året til foreningsevents, skoleforløb m.m.

Der er et ønske fra tovholderne de steder hvor der indsamles meget affald, at vi kigger på nogle stativer der kan hjælpe med at gøre sorteringsprocessen lettere. Derudover kigger vi i næste periode efter udstyr til de mindste børn, da det oftest også er dem som er ivrige for at deltage.

Formidling af resultater

Aarhus universitet har lavet en opgørelse over hvilke typer af affald der blev fundet på de særligt markerede 100 m. strækninger. De resultater og grafer er blevet videreformidlet til tovholdere og deltagere. De vil samtidig indgå i udarbejdelsen

Derudover er resultaterne formidlet via pressemeddelelse til lokalaviser samt via sociale medier.

Affaldsfri Fjord projektet har også sin egen hjemmeside, som vi bruger som platform til at dele resultater og nyheder om projektet. Se siden her: Affaldsfrifjord.dk

Affaldssorteringen med Aarhus universitet

Det var en stor øjenåbner for eleverne, at være en del af sorteringen og gå i dybden med affaldet. Der blev i flere grupper, talt med forargelse om hvad affaldet egentligt bestod af, lige fra trusseindlæg til haglskåle og flaskelåg. Denne workshop gjorde et stort indtryk på eleverne, men var også meget tidskrævende. Så til næste år vil vi revurderer workshops konstellationen. Resultaterne fra indsamlingerne er blevet efterspurgt af tovholderne, så de til næste år kan vise og fortælle mere om indsatsen til de frivillige der kommer ud på dagene. Derudover vil resultaterne blive brugt i rekruttering af nye tovholdere og frivillige.

Konklusion

Affaldsfri Fjord 2022 blev et vellykket projekt. Projektet samlede i alt 23 frivillige tovholdere og engagerede mere end 754 frivillige. Der blev i alt samlet ca. 1336,24 kg affald. Derudover fik projektet engageret over 60 elever i alderen 8-12 år samt 18 gymnasieelever.

Projektet har efterhånden fået et godt lokalt kendskab og flere deltagere har været med ved flere strandoprydninger.

Projektets styregruppe

Sofie Clauson-Kaas, Nationalpark Skjoldungernes Land

Kate Skjærbæk Bjerrum, Roskilde Kommune

Kaare Tvedergaard Kristensen, Lejre Kommune

Maria Kristina Holst Palner, Roskilde Oplevelshavn